

SPIS TREŚCI

WSTĘP	11
Rozdział 1. UBEZPIECZENIA W SYSTEMIE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO	15
1.1. Konstytucyjne podstawy zabezpieczenia społecznego	15
1.1.1. Zabezpieczenie społeczne w prawie międzynarodowym	15
1.1.2. Konstytucyjne prawa socjalne	16
1.1.3. Zabezpieczenie społeczne w polskich konstytucjach	18
1.1.4. Administracja zabezpieczenia społecznego	20
1.2. Ubezpieczeniowa metoda zabezpieczenia społecznego	21
1.2.1. Metody zabezpieczenia społecznego	21
1.2.2. Cechy metody opiekuńczej	22
1.2.3. Cechy metody zaopatrzeniowej	24
1.2.4. Cechy ubezpieczenia społecznego	24
1.2.5. Pojęcie i rodzaje ubezpieczenia społecznego	26
1.3. Ewolucja regulacji prawnej ubezpieczeń społecznych	26
1.3.1. Geneza ubezpieczeń	26
1.3.2. Rozwój ubezpieczeń w XX wieku	27
1.3.3. Kryzysy i reformy ubezpieczeń w Polsce	29
1.4. Ubezpieczenia społeczne jako materia ustawowa	31
1.4.1. Cele i kryteria wyodrębniania prawa ubezpieczeń społecznych	31
1.4.2. Przesłanki wyboru ubezpieczeniowej metody zabezpieczenia	33
1.4.3. Ustawy z zakresu ubezpieczeń	34
1.4.4. Rozporządzenia z zakresu ubezpieczeń	38
Literatura	40

Rozdział 2. STRUKTURA SYSTEMU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH	43
2.1. System ubezpieczeń	43
2.1.1. Pojęcie i klasyfikacja systemów	43
2.1.2. System organizacyjny ubezpieczeń	44
2.1.3. System finansowy ubezpieczeń	47
2.1.4. System informacyjny ubezpieczeń	50
2.2. Ubezpieczeni	54
2.2.1. Zasady podlegania ubezpieczeniom	54
2.2.2. Uprawnienia	56
2.2.3. Obowiązki	58
2.3. Płatnicy składek	59
2.3.1. Pojęcie składki i zasady jej ustalania	59
2.3.2. Pracodawcy i inne podmioty opłacające składki	60
2.3.3. Obowiązki i uprawnienia płatników składek	63
2.4. Zakład Ubezpieczeń Społecznych	67
2.4.1. Organy	67
2.4.2. Zakres działania	70
2.4.3. Funkcje kontrolne	72
Literatura	76
 Rozdział 3. ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE W RAZIE CHOROBY I MACIERZYŃSTWA	 77
3.1. Zakres ubezpieczenia chorobowego	77
3.1.1. Zakres przedmiotowy ubezpieczenia	77
3.1.2. Zakres podmiotowy ubezpieczenia chorobowego	79
3.2. Zasiłek chorobowy	80
3.2.1. Warunki nabycia prawa do zasiłku chorobowego	80
3.2.2. Wynagrodzenie gwarancyjne	83
3.2.3. Wyłączenie prawa do zasiłku chorobowego	84
3.2.4. Pozbawienie prawa do zasiłku chorobowego	87
3.2.5. Wysokość zasiłku chorobowego	88
3.3. Świadczenie rehabilitacyjne	91
3.3.1. Przesłanki prawa do świadczenia	91
3.3.2. Okres pobierania i wysokość świadczenia	91
3.4. Zasiłek wyrównawczy	92
3.4.1. Warunki nabycia prawa do zasiłku	92
3.4.2. Wysokość i okres wypłacania zasiłku	93
3.5. Zasiłek macierzyński	94
3.5.1. Warunki nabycia prawa do zasiłku	94
3.5.2. Wysokość i okres pobierania zasiłku	96
3.6. Zasiłek opiekuńczy	97

3.6.1. Warunki nabycia prawa do zasiłku	97
3.6.2. Wysokość i okres pobierania zasiłku opiekuńczego	98
3.7. Postępowanie w sprawach ustalania prawa do zasiłków i ich wypłaty	99
Literatura	101

Rozdział 4. UBEZPIECZENIE SPOŁECZNE Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHORÓB ZAWODOWYCH

103

4.1. Pojęcie wypadku przy pracy i choroby zawodowej	103
4.2. Postępowanie w sprawach wypadków przy pracy i chorób zawodowych ..	108
4.2.1. Postępowanie w sprawach z zakresu wypadków przy pracy	108
4.2.2. Postępowanie w sprawach z zakresu chorób zawodowych	110
4.3. Zakres podmiotowy ubezpieczenia społecznego z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	112
4.4. Świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego	115
4.4.1. Katalog świadczeń	115
4.4.2. Świadczenia odszkodowawcze	117
4.4.3. Świadczenia zasiłkowe	120
4.4.4. Świadczenia rentowe oraz dodatki do tych świadczeń	122
4.5. Zasady ustalania wysokości składki na ubezpieczenie wypadkowe	125
4.6. Prewencja wypadkowa i zasady jej finansowania	127
Literatura	128

Rozdział 5. EMERYTURY I RENTY Z FUNDUSZU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

131

5.1. Zakres świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	131
5.2. Warunki nabycia prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego ...	135
5.2.1. Przesłanki nabycia prawa do świadczenia	135
5.2.2. Pojęcie okresów składkowych i nieskładkowych	136
5.2.3. Wniosek o ustalenie prawa do świadczeń	137
5.3. Emerytury	138
5.3.1. Emerytury dla osób urodzonych przed rokiem 1949	138
5.3.2. Emerytury dla osób urodzonych w latach 1949–1969	140
5.3.3. Emerytury dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze	141
5.3.4. Emerytury dla osób urodzonych po roku 1968	141
5.3.5. Kapitał początkowy	142
5.3.6. Odrębne formy świadczeń emerytalno-rentowych	143
5.4. Renty z tytułu niezdolności do pracy i renta rodzinna	146
5.4.1. Pojęcie i rodzaje niezdolności do pracy	146
5.4.2. Przesłanki nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy ..	149
5.4.3. Renta szkoleniowa i tryb orzekania	150
5.4.4. Renta rodzinna	151

5.4.5. Waloryzacja świadczeń	153
5.4.6. Zasiłek pogrzebowy	154
5.5. Zasady przyznawania i wypłaty świadczeń	154
5.5.1. Właściwość organów orzekających	154
5.5.2. Decyzje w sprawach świadczeń	154
5.5.3. Ustanie prawa do świadczeń	155
5.5.4. Wstrzymanie prawa do świadczeń	156
5.5.5. Postępowanie sądowe w sprawach z zakresu ubezpieczenia społecznego	157
Literatura	159
 Rozdział 6. ORGANIZACJA I FUNKCJONOWANIE FUNDUSZY EMERYTALNYCH	 161
6.1. Filar drugi w nowym systemie emerytalnym	161
6.1.1. Otwarty Fundusz Emerytalny jako instytucja wspólnego inwestowania	162
6.1.2. Powszechne Towarzystwo Emerytalne — instytucja zarządzająca OFE	165
6.2. Działalność lokacyjna otwartych funduszy emerytalnych	168
6.3. Ocena wyników inwestycyjnych otwartych funduszy emerytalnych	172
6.4. Obowiązki informacyjne i nadzór nad OFE	175
6.5. Wypłata środków z otwartych funduszy emerytalnych	177
6.6. Wypłata świadczeń emerytalnych z otwartych funduszy emerytalnych	179
6.6.1. Zasada ustalania świadczeń emerytalnych	179
6.6.2. Instytucja wypłacająca świadczenia emerytalne	180
6.6.3. Rodzaje emerytur	183
6.6.4. Problemy dotyczące wypłaty środków z OFE	185
6.7. Pracowniczy fundusz emerytalny	187
Literatura	188
 Rozdział 7. PRACOWNICZE PROGRAMY EMERYTALNE I INDYWIDUALNE KONTA EMERYTALNE	 189
7.1. Trzeci filar ubezpieczenia społecznego	189
7.2. Formy pracowniczego programu emerytalnego	191
7.3. Podmioty pracowniczego programu emerytalnego	192
7.4. Tworzenie i likwidacja pracowniczego programu emerytalnego	193
7.4.1. Zakładowa umowa emerytalna	193
7.4.2. Deklaracja przystąpienia do programu emerytalnego	195
7.4.3. Rejestracja pracowniczego programu emerytalnego	196
7.4.4. Likwidacja pracowniczego programu emerytalnego	198
7.5. Składka z tytułu uczestnictwa w pracowniczym programie emerytalnym ..	199
7.5.1. Składka podstawowa i dodatkowa	199
7.5.2. Zawieszanie odprowadzania składek podstawowych	201

7.6. Zwrot i wypłata środków z pracowniczego programu emerytalnego	202
7.6.1. Zwrot środków	202
7.6.2. Wypłata zgromadzonych środków	202
7.6.3. Wypłata transferowa	203
7.7. Indywidualne konta emerytalne	204
7.7.1. Formy indywidualnego konta emerytalnego	204
7.7.2. Umowa o prowadzenie indywidualnego konta emerytalnego	205
7.7.3. Osoby uprawnione do gromadzenia środków na indywidualnym koncie emerytalnym	206
7.7.4. Wypłata, wypłata transferowa oraz zwrot środków zgromadzonych na indywidualnym koncie emerytalnym	207
Literatura	208
Rozdział 8. UBEZPIECZENIE SPOŁECZNE ROLNIKÓW	211
8.1. Geneza ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych	211
8.2. Zakres podmiotowy ubezpieczenia społecznego rolników	212
8.2.1. Podmioty ochrony ubezpieczeniowej	212
8.2.2. Ubezpieczenie obowiązkowe	214
8.2.3. Ubezpieczenie dobrowolne	216
8.3. Świadczenia z ubezpieczenia społecznego rolników	218
8.3.1. Świadczenia wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie	218
8.3.2. Świadczenia z ubezpieczenia emerytalno-rentowego	222
8.3.3. Ocena obowiązujących rozwiązań	229
8.4. Zasady organizacji ubezpieczenia społecznego rolników	231
8.5. Finansowanie ubezpieczenia społecznego rolników	234
Literatura	240
Rozdział 9. WSPÓLNOTOWA KOORDYNACJA ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO	243
9.1. Pojęcie i zasady ogólne wspólnotowej koordynacji zabezpieczenia społecznego	243
9.1.1. Pojęcie wspólnotowej koordynacji zabezpieczenia społecznego	243
9.1.2. Zasady wspólnotowej koordynacji zabezpieczenia społecznego	246
9.2. Zakres podmiotowy wspólnotowej koordynacji zabezpieczenia społecznego	248
9.3. Zakres przedmiotowy koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego	251
9.3.1. Systemy świadczeń objęte wspólnotową koordynacją	251
9.3.2. Systemy świadczeń wyłączone z zakresu wspólnotowej koordynacji	254
9.4. Skutki włączenia polskiego systemu zabezpieczenia społecznego w ramy wspólnotowej koordynacji	255
Literatura	257
SKOROWIDZ RZECZOWY	259